

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету землевпорядкування

Тарас ЄВСЮКОВ

«_____» _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри філософії
та міжнародної комунікації
Протокол № 10 від 18.05.2023 р.

Завідувач кафедри
Валентина КУЛЬТЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій»
першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти

Іван КОВАЛЬЧУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітня програма: «Геодезія та землеустрій»

Факультет землевпорядкування

Розробник: к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації
Олена ЛАУТА

1. Опис навчальної дисципліни

«ФІЛОСОФІЯ»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Перший рівень вищої освіти
Спеціальність	193 «Геодезія та землеустрій»
Освітня програма	«Геодезія та землеустрій»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова компонента ОПП за рішенням вченої ради університету
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	3
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Геодезія та землеустрій	денна форма навчання
Рік підготовки	2
Семестр	3
Лекційні заняття	15 год
Практичні, семінарські заняття	30 год.
Самостійна робота	75 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового світоглядно-культурного процесу, формування філософської культури мислення, пізнання світу і самих себе, навичок застосування філософської методології; вивчення та засвоєння філософсько-методологічних засад як фундаментальної властивості об'єктивної реальності та універсального принципу організації й розвитку природного і соціального буття, засвоєння ключових проблем і термінів філософії та їх ролі в екзистенції людини; виробити вміння проявляти громадянську позицію в різних сферах життєдіяльності людини, виховати почуття громадянської солідарності та свідому громадянську позицію.

Завдання: запропонована програма має дати студентам цілісне бачення основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного їх розуміння, ознайомити студентів із наявними філософсько-науковими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю та осмисленню буття, опанування студентами системи знань про всебічний зв'язок і взаємодію людини та суспільства. Вивчити та засвоїти філософсько-методологічні засади філософії як фундаментальної властивості об'єктивної реальності та універсального принципу організації й розвитку природного і соціального буття. Опанування студентами системи знань про всебічний зв'язок і взаємодію людини та суспільства.

Основними завданнями курсу є:

- розкрити специфіку вічних філософських питань, що стосуються життя кожної людини;
- надати загальні теоретичні знання про основні філософські концепції та філософські категорії;
- окреслити специфіку та межі філософського знання;
- прищепити культуру філософського теоретичного мислення;
- сформуванню здатність до самостійного аналізу складних явищ суспільного життя та вміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням специфічно наукових та

професійних завдань;

– сприяти формуванню гуманістичного потенціалу особистості, її загальної культури.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 02. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 03. Здатність планувати та управляти часом

ЗК 07. Здатність працювати автономно.

ЗК 08. Здатність працювати в команді.

ЗК 09. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 12. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання

РН 02. Організувати і керувати професійним розвитком осіб і груп.

РН 03. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Філософія» для повного терміну денної та заочної форми навчання

	Денна форма					Заочна форма			
	тижні	усього	лекції	практ.	с.р.	усього	лекції	практ	с.р.
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
1	2	3	4	5	6	7	6	4	110
Змістовий модуль 1. Філософія як універсальний тип знань									
Тема 1. Історичні парадигми мислення та їх прояви у синхронному вимірі	1	7	1	2	4	8			8
Тема 2. Від міфу до логосу: особливості філософських пошуків Домодерної доби.	2	7	1	2	4	10	2		8
Тема 3. Соціальна програма та філософські пошуки Модерну	3	9	1	2	4	10		2	8
Тема 4. Світоглядна проблематика Постмодерну.	4	7	1	2	4	8			8
Тема 5. Німецька класична філософія	5	9	1	2	4	8			8
Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст.	6	7	1	2	4	10		2	8

Тема 7. Українська філософія	7	9	1	2	4	7			7
Разом за змістовим модулем 1.	49		7	14	28	61	2	4	55
Змістовий модуль 2. Світоглядні трансформації сьогодення									
Тема 8. Філософське вчення про буття	8	7	1	2	5	7			7
Тема 9. Свідомість як фундаментальна категорія філософії.	9	9	1	2	6	9	2		7
Тема 10. Теорія пізнання. Специфіка пізнавальних процесів.	10	7	1	2	6	7			7
Тема 11. Наукове пізнання.	11	9	1	2	6	7			7
Тема 12. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства	12	7	1	2	6	9	2		7
Тема 13. Філософська антропологія. Особистість як предмет дослідження.	13	9	1	2	6	7			7
Тема 14. Ціннісний та моральний аспекти буття людини.	14	9	1	2	6	7			7
Тема 15. Глобальні проблеми сучасності	15	8	1	2	6	6			6
Разом за змістовим модулем 2.	71		8	16	47	45	4		41
Усього годин	120		15	30	75	120	6	4	110

МОДУЛЬ 1. ІСТОРИЧНІ ТИПИ ФІЛОСОФУВАННЯ

Тема 1. Історичні парадигми мислення та їх прояви у синхронному вимірі. Філософія, її походження, проблематика та функції. Особливості становища людини в світі та необхідність її самовизначення. Світогляд як духовно-практичний феномен. Структура світогляду. Історичні форми світогляду. Природа філософського знання. Функції філософії. Основне питання філософії. Предмет, структура та функції. Специфіка східного та західного способів філософування та буття в світі. Історичні парадигми мислення та їх прояви у синхронному вимірі. Поняття парадигма. Особливості премодерного (домодерного) світобачення. Парадигма Модерну або світобачення сучасності. Ідеали та норми Постмодерну.

Тема 2. Від міфу до логосу: особливості філософських пошуків Домодерної доби.

Становлення філософських знань на Стародавньому Сході. Давньоіндійська філософія: моральна віддяка та її подолання. Корені індійської філософії: Веди та Упанішади. Індуїзм і його головні ідеї: карма і сансара. Буддизм: шлях звільнення від карми. Канонічні джерела, провідні ідеї та напрями філософії Стародавнього Китаю. Даосизм: шлях знаходження безсмертя. Конфуціанство: ідея суспільної ієрархії. Буддизм у Китаї. Філософія давньої Індії і Китаю як підґрунтя східних учень про людину. Розвиток філософського знання в Античній Греції. Поняття античної філософії. Етапи розвитку та загальні особливості давньогрецької філософії. Розвиток ідей у натурфілософських („фізичних”) школах Стародавньої Греції: Мілетська школа, Анаксімен, Піфагор Геракліт, елеати, атомізм, еволюціонізм, ноологія. Ідеї та представники високої класики в розвитку античної філософії: софісти, Сократ, Платон та Арістотель. Філософія епохи еллінізму як завершальний цикл розвитку

античної філософії: школи, ідеї, представники. Феномен середньовічної філософії, основні риси та проблема періодизації. Християнство як світоглядне підґрунтя філософії Середньовіччя. Роль християнської патристики у формуванні ідейних засад середньовічного світобачення. Провідні проблеми апологетики та патристики. Схоластика як провідний напрям середньовічної філософії. Основні представники та ідеї. Суперечка між раціоналістами і номіналістами. Поняття Відродження. Основні напрямки розвитку філософської думки в епоху Відродження. Гуманізм. Реформація. Натурфілософія і її відносини з наукою в XVI ст.

Тема 3. Соціальна програма та філософські пошуки Модерну

Панорама соціокультурних та духовних процесів у Європі Нового часу та особливості розвитку філософії. Поняття гносеологізму. Протистояння раціоналізму Р. Декарта та емпіризму Ф. Бекона. Теорія пізнання Т. Гоббса. Структура та чинники досвіду в емпіричній філософії Нового часу. Раціоналістичний напрям у філософії Нового часу. Формування просвітницького культу розуму в філософії XVII - VIII ст. Світ як „механічна система” (Ф.Вольтер, Ж. Ламетрі). Просвітницьке тлумачення теорії суспільного договору.

Тема 4. Світоглядна проблематика Постмодерну. Особливості сучасної світової філософії.

Раціоналістичний напрям розвитку сучасної філософії. Співвідношення науки і філософії: перша і друга хвилі розвитку позитивізму. Позараціональні виміри «життя» в неklasичній філософії. Проблеми волі і влади в професійній діяльності. (А. Шопенгауер «Світ як воля і уявлення», Фр. Ніцше «Воля до влади», А. Бергсон). Джерела і основні аспекти владних відносин в професійній діяльності. Ф.Ніцше Проблема чужої волі. Фаталізм та волонтаризм в професійній діяльності. Влада і право. Стилї керівництва. Філософські трансформації аналітичної філософії. Феноменологічна концепція „інтенціональної свідомості”. Проблема сутності й існування в екзистенціалізмі. Антропологія фрейдизму (З. Фрейд, К. Юнг, Е. Фромм). Ситуація Постмодерну у філософії.

Тема 5. Феномен національної філософії. Філософські ідеї в культурі Київської Русі.

Гуманістичні ідеї у філософській думці України (XV – XVII ст.). Києво-Могилянська Академія та її роль в формуванні української філософії. Філософія Г. Сковороди. Українська академічна філософія XIX ст. Розвиток філософської думки України у XX ст. Формування вітчизняної філософської парадигми.

МОДУЛЬ 2. СВІТОГЛЯДНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЬОГОДЕННЯ

Тема 6. Гносеологія та методологія. Пізнання та знання як предмет філософського аналізу.

Історична і соціокультурна обумовленість пізнання. Сутність та специфіка соціального пізнання. Філософський зміст проблеми свідомості. Суб'єкт-об'єктна опозиція як вихідний пункт процесу пізнання. Співвідношення пізнавальних здібностей людини: чуттєвий та раціональний шаблі пізнання. Пізнання та істина: основні позиції співвідношення (монізм, апіоризм, трансценденталізм, іманентизм, скептицизм, агностицизм, релятивізм, конвенціоналізм). Роль інтуїції в пізнанні та професійній практиці. Особливості творчого пізнання. Наука як вища форма пізнавальної діяльності та соціальний інститут. Класична, неklasична і постнеklasична наука. Проблема методу пізнання: підходи філософії та науки. Форми та рівні наукового пізнання. Теорія як форма наукового пізнання. Загальнонаукові методи пізнання (аналіз і синтез; індукція і дедукція; абстрагування і узагальнення; моделювання; аналогія і екстраполяція). Емпіричні методи наукового пізнання (спостереження, вимірювання, експеримент). Методологія сучасного наукового пізнання. Розрізнення наук про природу та про соціум (В. Віндельбанд, В.Дільтей, К. Поппер). Т. Кун «Структура наукових революцій».

Тема 7. Філософське вчення про буття. Свідомість як фундаментальна категорія онтології. Філософське розуміння світу як єдності об'єктивної дійсності і сутнісних сил. Філософський зміст категорії „буття” і проблема предметного самовизначення філософії. Управління як соціально-філософська категорія. Основні модальності буття (дійсність – можливість – необхідність, субстанція – атрибут – модус). Буття в його єдності і множенні (буття взагалі, наявне буття, існування, сутність). Вчення про категорії як онтологічні предикати (Платон, Арістотель, Фома Аквінський, Кант, Гегель, Гайдеггер) Застосування в професійній діяльності філософських категорій (сутність, явище, необхідність, випадковість, дійсність, можливість, вірогідність, форма, зміст, кількість, якість, міра, причинність, доцільність, управління, системність).

Поняття "свідомості" як особливої здатності людини. Виникнення свідомості. Основні ознаки (властивості) свідомості. Свідомість і самосвідомість. Наука і релігія про основні підґрунтя свідомості. Поняття духу і душі. Свідомість і мова. Свідомість і праця. Суспільний характер свідомості та її форми.

Тема 8. Сучасне розуміння сутності глобалізму як головного процесу епохи. Основні напрямки глобалізації та її ризики. Передумови глобалізації. Глобальні екологічні проблеми, як загроза людству. Глобальні катастрофи та шляхи вирішення проблем Держава в процесі глобалізації. Комп'ютеризація й інформатизація як основні чинники докорінної зміни ролі міста в сучасному світі. Культурні трансформації міста в контексті глобалізаційних процесів. Проблеми виживання людства: стратегії майбутнього.

3.

Теми

семінарських занять з курсу «Філософія»

№ з/п	Тема	Години
1.	Сутність філософії. Сучасне світорозуміння як основа життєвої активності	2
2.	Філософія Давнього світу. Греція, Індія та Китай	2
3.	Філософія доби Середньовіччя та Відродження.	2
4.	Філософія Нового часу і доби Просвітництва.	2
5.	Німецька класична філософія	2
6.	Сучасна філософія XIX-XXI ст.	2
7.	Розвиток філософської думки в Україні.	2
8.	Філософське вчення про буття	2
9.	Свідомість як фундаментальна категорія філософії.	2
10.	Теорія пізнання. Специфіка пізнавальних процесів.	2
11.	Наукове пізнання.	2
12.	Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства	2
13.	Філософська антропологія. Особистість як предмет дослідження	2
14.	Ціннісний та моральний аспекти буття людини.	2
15.	Сучасне розуміння сутності глобалізму як головного процесу епохи.	2
	Разом	30

4.

Теми

самостійної роботи

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Біоцентризм як сучасне світобачення	6
2.	Філософія Давнього світу. Греція, Індія та Китай	4
3.	Філософія Відродження	4
4.	Філософія Нового часу та Просвітництва	6
5.	Німецька класична філософія	4
6.	Некласична філософія XIX-XXI ст.	4
7.	Українська філософія	6
8.	Онтологія. Проблема буття	6
9.	Питання свідомості у філософії	4
10.	Гносеологія. Пізнавальна активність людини	4
11.	Наукове пізнання.	4
12.	Філософське розуміння соціуму	6
13.	Мораль як ведуча етична категорія	6
14.	Філософська антропологія як вчення про людину	4
15.	Аксіологія: вчення про цінності	5
	Разом	75

5.

Зразки

контрольних питань, тестів для вивчення рівня засвоєння знань студентами.

1. Поняття "філософія". Основні джерела та умови виникнення філософії.
2. Філософія і наука. Специфіка філософських знань.
3. Єдність і багатоманітність способів і форм буття філософії.
4. Структура та функції філософського знання. Гуманістичний зміст філософії.
5. Історичні етапи розвитку філософії.

6. Людина-світ як визначальний предмет філософського осмислення. Поняття "світ" та особливості його формування.
7. Історичний розвиток наукових уявлень про світ.
8. Сучасна наука про принципи організації світу.
9. Рух як загальний спосіб існування світу. Поняття форм руху.
10. Проблема простору і часу у філософії.
11. Проблема першоначал (субстанції) світу.
12. Проблема буття у філософії та основні його типи.
13. Атрибутивні ознаки людини та їх взаємозв'язок.
14. Співвідношення біологічного й соціального в людині.
15. Специфіка людської діяльності. Людина - індивід - особистість.
16. Потреби. Інтереси. Сенс життя людини.
17. Поняття "світогляд" та його структурні рівні.
18. Основні засоби та принципи формування світобачення.
19. Функціональні складові світогляду (віра, надія, любов).
20. Буденний та теоретичний світогляди та їх характерні особливості.
21. Основні типи світогляду.
22. Виникнення і природа свідомості. Наука: релігія про основні підґрунтя свідомості.
23. Мова і свідомість. Свідомість і праця.
24. Визначальні ознаки свідомості.
25. Структура свідомості.
26. Свідомість і самосвідомість. Функції самосвідомості.
27. Суспільний характер свідомості та їх форми.
28. Взаємозв'язок індивідуальної та суспільної свідомості.
29. Гносеологія як сфера філософського знання: її предмет та основні категорії.
30. Основні принципи сучасної наукової гносеології.
31. Історична і соціокультурна детермінація пізнання.
32. Чуттєвий рівень пізнання, його форми та особливості.
33. Єдність чуттєвого та раціонального рівнів пізнання. Сенсуалізм, раціоналізм.
34. Раціональний рівень пізнання та його форми.
35. Проблема істини та її критерії
36. Сучасні концепції істини: класична, когерентна, прагматична.
37. Поняття наукового методу та класифікація наукових методів.
38. Основні принципи та різновиди діалектики.
39. Поняття "метафізика" у філософській традиції.
40. Діалектика і метафізика про розвиток. Основні закони діалектики та їх зміст
41. Спостереження й експеримент: їх сутність та види.
42. Рівні наукового пізнання. Аналіз, синтез. Аналогія.
43. Індукція і дедукція. Моделювання: сутність та класифікація.
44. Форми наукового пізнання.
45. Поняття "суспільство" у філософській традиції.
46. Онтологія соціального.
47. Поняття "культура" та її сутнісні начала. Основні ознаки й властивості культури.
48. Головні тенденції культури ХХ-ХХІ століття. Проблема кризи сучасної культури.
49. Західна і східна парадигми філософського знання.
50. Управління як особлива форма діяльності людини у філософії Сократа.
51. Основи управління суспільством у філософії Арістотеля.
52. Проблеми управління суспільством у німецькій класичній філософії (І.Кант, Гегель).
53. Досократична філософія, її універсалістські орієнтації (Мілетська школа).
54. Основні етапи розвитку української філософії.
55. Атомістичне вчення Демокріта.
56. Класичний період старогрецької філософії (софісти, Сократ).
57. "Сократичні діалоги" Платона про "світ ідей". Етика Платона.
58. Вчення Платона про суспільство.
59. Філософія Арістотеля (вчення про субстанцію, суспільство).
60. Загальні засади християнської філософії. Патристика. Схоластика.
61. Проблема загальних понять у філософії номіналізму й реалізму.

62. Філософські погляди М. Кузанського.
63. Соціально-політичні погляди Н.Макіавеллі.
64. Наукова революція XVI - XVII ст. та її вплив на розвиток філософії.
65. Емпіризм Ф.Бекона.
66. Концепція походження держави Т.Гоббса.
67. Раціоналізм Р.Декарта, його вчення про методи.
68. Основні риси та напрямки філософії XX ст.
69. Позитивізм (О.Конт). Неопозитивізм (Б.Рассел), постпозитивізм (К.Поппер).
70. "Філософія життя" (Ф.Ніцше, А.Бергсон), психоаналіз (З.Фрейд).
71. Філософія прагматизму (У.Пірс, У.Джеймс, Дж.Дьюї). Екзистенційна філософія.
72. Дохристиянські витоки української філософії.
73. Філософська думка часів Київської Русі.
74. Філософська культура українського бароко (Києво-Могилянська академія).
75. Філософія Романтизму в Україні (П.Куліш, М.Гоголь, Т.Шевченко).
76. Соціальна філософія М.Драгоманова, І.Франка.
77. Націософія Д.Донцова.
78. Історіософська концепція В.Липинського.
79. Культура та цивілізація.
80. Глобальні проблеми сучасності та можливості їх розв'язання.
81. Функції управління у подоланні соціальних ризиків і конфліктів.
82. Феномен влади та основні вимоги до реалізації влади.
83. Принципи та критерії соціально-адекватного менеджменту.
84. Природа, сутність, види і функції соціального партнерства.
85. Поняття солідарності та колективної ідентичності.
86. Специфіка соціального партнерства в соціально-трудої сфері.
87. Феномен творчості. Творчий характер управлінської діяльності.
88. Геополітичні тенденції сучасного розвитку суспільства.
89. Глобальні проблеми сучасності та їх вирішення.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

ОС: Бакалавр Факультет землевпорядкування	Кафедра філософії та міжнародної комунікації	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Філософія»	«Затверджую» Зав. кафедри філософії та міжнародної комунікації _____ В.П. Культенко
---	---	---	--

Екзаменаційні питання

1. Поняття і функції світогляду. Історичні типи світогляду.

2. Розвиток уявлень й особливостей розуміння буття в історії філософії.

Тестові завдання різних типів

1. Теорія пізнання, одна з головних філософських дисциплін, яка досліджує закономірності процесу пізнання – це ... (у бланку відповідей впишіть правильну відповідь одним словом)

2. Упорядкуйте етапи розвитку філософського знання від найдавнішого до сучасного:

1)	середньовіччя		філософія
2)	Нового часу		філософія
3)	філософія		антична
4)	філософія		сучасна
5)	Відродження		епоха

3. Зіставте вислови з філософами, яким вони належать:

1	Знання – це сила	а	Дж.Локк
2	Мислю, отже існую	б	Б.Спіноза
3	Людина людині вовк	в	Ф.Бекон

4	Свідомість людини при народженні – чиста дошка, на якій чуттєвий досвід залишає свої сліди	Г	Т.Гоббс	
5	Свобода – усвідомлена необхідність	Д	Р.Декарт	
4. Які основні риси філософії Середньовіччя? (у бланку відповідей вкажіть кілька варіантів відповіді)				
1)	м			Провіденціаліз
2)				Креаціонізм
3)	розуміння світу			Механістичне
4)				Теоцентризм
5)	справедливості із знанням			Ототожнення
5. Філософський метод тлумачення та розуміння феноменів культури, зокрема текстів, їх залежності від контексту культури, в якому вони існували, і від культури суб'єкта, який здійснює інтерпретацію – це ... (у бланку відповідей впишіть правильну відповідь одним словом)				
6. Яка з дисциплін не входить до складу філософських? (Вкажіть один варіант відповіді)				
1)				Антропологія
2)				Онтологія
3)				Естетика
4)				Філологія
5)				Логіка
7. Як тлумачилося походження держави в концепції суспільного договору Просвітництва? (Вкажіть один варіант відповіді)				
1)	ненапад			як договір про
2)	майнові відносини в суспільстві			як договір про
3)	людей із Богом про дотримання заповідей божих			як угоду
4)	розподіл влади на три самостійні гілки: законодавчу, виконавчу і судову			як договір про
5)	людей між собою про відмову від частини своєї свободи			як угоду
8. В чому полягає сутність «коперніканського перевороту» Канта у філософії? (вкажіть один варіант відповіді)				
1)	обертається навколо сонця, а не навпаки			земля
2)	знання слід шукати не в об'єкті, а в суб'єкті			джерело
3)	знання є основою пізнання			апріорне
4)	доказів існування Бога не існує			раціональних
5)	залежить від природної детермінації			моральність не
9. Пізнання як форма діяльності здійснюється в: (вкажіть один варіант відповіді)				
1)	образах;			художніх
2)	символах віри;			метафорах і
3)	судженнях, умовиводах;			поняттях,
4)	оцінках;			моральних
5)				етичних

настановах.

10. Головним продуктом виробництва інформаційного суспільства є: (вказіть один варіант відповіді)

1)	Нафта і газ
2)	Біржові акції
3)	Національний валовий продукт
4)	Інформація та знання
5)	Гроші

6.

Методи

навчання.

Під час викладання курсу передбачено використання методики проблемного навчання, технології дистанційного навчання та модульно-рейтингова системи навчання. Реалізація компетентнісного підходу до навчання передбачає використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм проведення занять:

1. *Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний. (рецепція - сприйняття).*

Студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в "готовому" виді: сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.

2. *Репродуктивний метод (репродукція - відтворення)*

Застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписаннями, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях. Організовується діяльність студентів за кількарізковим відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні вправи, лабораторні, практичні роботи, програмований контроль, різні форми самоконтролю. Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом (який передує репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь в студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).

3. *Метод проблемного викладу.*

Педагог до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів. Показує спосіб рішення поставленого завдання. Спосіб досягнення мети - розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку. Перевагою методу є те, що студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки педагога.

4. *Частково-пошуковий, або евристичний, метод.*

Полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Пошук рішення відбувається під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок.

Процес мислення здобуває продуктивний характер. Процес мислення поетапно направляється й контролюється педагогом або самими учнями на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на лекційних і практичних заняттях.

5. *Дослідницький метод.*

Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студентів. Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри й виконують інші дії пошукового характеру. Завдання, які виконуються з використанням дослідницького методу, повинні містити в собі всі елементи самостійного дослідницького процесу (постановку завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес рішення завдання). У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності. Навчальна робота безпосередньо переростає в наукове дослідження.

Ще одна класифікація методів навчання Перовського С.І., Голанта Є.Я., побудована на основі виділення джерел передачі змісту:

Словесні:

джерелом знання є усне або друковане слово (розповідь-пояснення, бесіда, лекція)

Практичні

методи: Студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні дії (досліди, вправи, лабораторні роботи, реферати тощо).

Наочні

методи: джерелом знань є спостережувані предмети, явища, наочні приклади (ілюстрація, демонстрація).

7.

Форми

контролю.

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни використовують різні методи і форми контролю.

Найпоширенішими методами контролю є: усний контроль, письмовий, тестовий, графічний, програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Усний контроль (усне опитування). Його використання сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню і розвитку навичок аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно, емоційно, обстоювати власну думку. Здійснюють його на семінарських, практичних і лабораторних заняттях, а також колоквіумах, лекціях і консультаціях.

Усне опитування передбачає таку послідовність: формулювання запитань (завдань) з урахуванням специфіки предмета і вимог програми; підготовка студентів до відповіді і викладу знань; коригування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді.

За рівнем пізнавальної активності запитання для перевірки можуть бути: *репродуктивними* (передбачають відтворення вивченого); *реконструктивними* (потребують застосування знань і вмінь у дещо змінених умовах); *творчими* (застосування знань і вмінь у значно змінених, нестандартних умовах, перенесення засвоєних принципів доведення (способів дій) на виконання складніших завдань).

За актуальністю запитання для усної перевірки поділяють на основні, додаткові й допоміжні. *Основні запитання* передбачають самостійну розгорнуту відповідь (наприклад, запитання семінарського заняття), *додаткові* - уточнення того, як студент розуміє певне питання, формулювання, формулу тощо, *допоміжні* - виправлення помилок, неточностей. Усі запитання мають бути логічними, чіткими, зрозумілими і посильними, а їх сукупність - послідовною і системною.

Письмовий контроль. Його метою є з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з предмета, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці.

Тестовий (англ. test - іспит, випробування, дослід) **контроль.** Для визначення рівня сформованості знань і вмінь з навчальної дисципліни користуються методом тестів. Виокремлюють тести відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями).

Тести відкритої форми передбачають короткі однозначні відповіді, які ґрунтуються переважно на відтворенні вивченого матеріалу, або складні (комплексні) відповіді, які потребують розвинутого логічного мислення, вміння аналізувати. *Тести закритої форми* передбачають вибір відповіді з певної кількості варіантів. Серед таких тестів виокремлюють *тест-альтернативу*, *тест-відповідність*: *Тест-альтернатива* вимагає вибору однієї з двох запропонованих відповідей. Застосовують його під час контролю таких показників засвоєння, як уміння визначати використання фактів, законів, підводити під поняття, встановлювати причину якогось явища. *Тест-відповідність*, як правило, складається з двох частин, між якими слід встановити відповідність. Застосовують його для виявлення таких результатів засвоєння, як уміння визначати використання речовин, апаратів, процесів, встановлювати зв'язок між абстрактним і конкретним поняттями, класифікувати їх тощо.

Тестовий контроль використовують з метою актуалізації знань перед викладанням нової теми, виведенням підсумкових оцінок, на групових заняттях, на заліку чи іспиті, а також перед практичними і лабораторними роботами. Крім того, тести можуть слугувати засобом внутрішнього контролю для порівняння, визначення рівнів успішності окремих груп студентів, порівняльної характеристики різних форм і методів викладання. Доцільним є проведення тестової перевірки кожної теми навчальної дисципліни з усіх основних її питань.

Програмований контроль. Реалізується він шляхом пред'явлення усім студентам стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю і складністю контрольних завдань,

запитань. При цьому аналіз відповіді, виведення і фіксація оцінки можуть здійснюватися за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і виправлення їх. Показником сформованості самоконтролю є усвідомлення студентом правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Форми контролю. Під час навчальних занять у вищому навчальному закладі використовують індивідуальну та фронтальну перевірки знань, умінь і навичок студентів, а також підсумкові форми контролю.

Індивідуальна перевірка. Стосується вона конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом певних знань, умінь і навичок, рівня формування професійних рис, а також визначення напрямів роботи.

Фронтальна перевірка. Ця форма контролю спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання (йдеться про усну співбесіду за матеріалами розглянутої теми на початку нової лекції з оцінюванням відповідей студентів) або письмову роботу на початку чи в кінці лекції (10—15 хв.) (відповіді перевіряються і оцінюються викладачем у поза-лекційний час). Фронтальний безмашинний стандартизований контроль знань студентів за кількома темами лекційного курсу (5 - 20 хв.) здійснюється найчастіше на початку семінарських занять, практичних чи лабораторних робіт.

Ефективною формою перевірки знань, умінь і навичок студентів є *консультації*. Існує два види консультацій з контрольними функціями: консультації, на яких викладач перевіряє конспекти першоджерел, самостійну роботу над допоміжною літературою, допомагає студентам оформляти необхідні узагальнення, і консультації, на яких студенти відпрацьовують пропущені лекції, семінарські заняття тощо.

Поширеною формою перевірки знань, умінь і навичок студентів є *колоквіуми*. Ця форма традиційна в організації наукової роботи, але ефективна і в навчальному процесі. Колоквіуми проводяться як співбесіди з окремих питань, визначених викладачем заздалегідь. При підготовці до них студентам повідомляють основну та додаткову літературу для опрацювання.

Підсумкові форми контролю. До них відносять заліки, іспити, курсові роботи, дипломні проекти, державні іспити.

Іспити складають за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою. На консультаціях перед іспитом викладач ознайомлює студентів з ними.

8.

Розподіл

балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України (від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Таблиця 1

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

9.

Навчально-

методичне забезпечення

1. Петрушенко В. Л. Філософія : підручник / 4-те вид., випр. і доп. – Львів : Магнолія, 2020. 504 с.
2. Причепій Є. М. Філософія : посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Академвидав, 2021. 575 с.
3. Положення про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>
4. Положення про екзамени та заліки у НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>
5. Положення про навчально-інформаційний портал НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

6. Положення про електронне оцінювання залишкових знань студентів НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>
7. Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>
8. Правила внутрішнього розпорядку НУБіП України URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/pravila_rozporядku.pdf
9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
11. Статут НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/13300>

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Берко П. Нова парадигма української філософії. Львів : ЛДМУ ім. Д. Галицького, 2022. 302 с.
2. Васянович Г. Філософія : навч. посіб. Львів : Норма, 2019. 210 с.
3. Гейко С.М., Горбатюк Т.В., Лауга О.Д. та ін. Людина, суспільство, держава у філософському дискурсі: історія та сучасність : монографія. К.: «Міленіум», 2019. 378 с.
4. Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. К.: Знання України, 2002. 580 с.
5. Кант І. Критика чистого розуму. К. : Юніверс, 2021. 349 с.
6. Лауга О.Д. Глобалізація як соціально-філософська проблема. *Суспільні науки: напрямки та тенденції розвитку в Україні та світі* : матеріали Міжн. науково-практичної конференції, м. Одеса, 2020. С. 50-54.
7. Лауга О.Д. Роль науки в сучасному суспільстві. *Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій*: матеріали Другої Всеукраїнської наукової конференції, 26-27 жовтня 2021 р., м. Дніпро. С. 156-157.
8. Лауга О.Д. Проблеми формування громадянського суспільства. *Україна, українська мова – світ XXI століття у діалозі культурно-мовних, морально-громадянських цінностей особистості та педагогічних систем* : ел. зб. статей за матеріалами Дванадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 25 жовт. 2019 р., м. Київ : Педагогічна думка, 2020. С. 219-223.
9. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади. К. : Основи-Дніпро, 2020. 415 с.
10. Навчально-інформаційний портал НУБіП України. Електронний навчальний курс «Філософія ГІЗ» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3845>
11. Освітньо-професійна програма «Геодезія та землеустрій» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій». 2023. НУБіП України.
12. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/>
13. Офіційний сайт НУБіП України <https://nubip.edu.ua/>
14. Сайт Українського філософського фонду [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.philosophy.ua>
15. Сайт «Ізборник» – Історія України ІХ-ХVІІІ ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з політології) [Електронний ресурс]. – URL: <http://litopys.org.ua>
16. Філософія. Світ людини. Курс лекцій : навч. посіб. Київ : Либідь, 2022. 429 с.
17. [Цифрова бібліотека НУБіП України DGLibrary](http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jsru/) [Електронний ресурс]. – URL: <http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jsru/> [Електронна бібліотека Національного університету біоресурсів і природокористування України eNULESIR.](http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jsru/)